

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
завідувача кафедри початкової освіти, природничих і математичних
дисциплін та методик їх викладання

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

ФЕДІЙ Ольги Андріївни

на дисертаційне дослідження **Верьовкіної Жанни Леонідівни**
«Підготовка майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до
профільного навчання учнів у закладах загальної середньої освіти»,
подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність та доцільність проблеми дослідження, обраної Жанною Леонідівною Верьовкіною, не викликає сумнівів з багатьох міркувань. Профілізація освітнього середовища є історично зумовленою. Її основи беруть свій початок в класичних традиціях античності. Розвиток культури та зміна умов соціалізації особистості привели до більшого розмаїття напрямків в самовизначенні особистості.

В умовах модернізації національної системи освіти постає необхідність переосмислення досвіду теорії і практики професійної підготовки учителів. Профільне навчання є надзвичайно актуальним, оскільки затверджена концепція «Нова українська школа» (НУШ) та інші державні нормативні документи передбачають переміщення фокусу у реформуванні системи освіти з процесу на результат. Нова школа потребує нового компетентного учителя художньо-естетичного циклу, який може стати агентом змін профілізації освітнього процесу.

У «Концепції профільного навчання у старшій школі» (2013 р.), «Концепції художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах та Комплексної програми художньо-естетичного

виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах» (2004 р.), акцентується увага на необхідності формування нової генерації працівників освіти, підготовленої до якісного забезпечення освітніх потреб особистості, розвитку її інтелектуального та культурного потенціалу.

Вагомість дослідження підкреслюється ще й тим, що дисертацію виконано відповідно до плану наукового дослідження національного педагогічного університету зведеного плану НДР сфери освіти, науки та інноватики «Теоретичні та методичні основи формування системи післядипломної освіти на засадах сталого розвитку» (Державний реєстраційний № 0117U004914).

Структура роботи є логічною й адекватно відображає траєкторію руху теоретико-експериментального дослідження. Основний зміст дисертаційної роботи свідчить про широку ерудицію здобувачки, її здатність до системного охоплення різних аспектів досліджуваних педагогічних явищ і процесів, критичність і креативність професійного мислення.

Інтерес викликає аналіз стану досліджуваної проблеми в педагогічній теорії та практиці. Залучення широкої вітчизняної та зарубіжної теоретичної бази з питань підготовки майбутніх учителів художньо-естетичного циклу, організації та впровадження профільного навчання у ЗЗСО, дозволило Ж.Л. Верьовкіній висвітлити теоретичні засади дослідження, сформулювати його вихідні положення.

На основі проведеного аналізу науково-педагогічної літератури, Жанна Леонідівна цілком доцільно виокремила такі структурні компоненти готовності майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у ЗЗСО (*аксіологічно-соціокультурний, компетентністний, інтеграційно-діяльнісний, результативно-рефлексивний*). Дисертанткою визначено та обґрунтовано критерії (*мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, процесуально-креативний*), показники та рівні (*початковий, середній, достатній, високий*) сформованості досліджуваної готовності.

Заслуговує на увагу, що в моделі професійної підготовки майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у ЗЗСО дисертантка зуміла виділити цілком досяжну мету, окреслила адекватні завдання, застосувала методи, що відповідають предмету дослідження. Результати педагогічного експерименту піддано якісному і кількісному статистичному аналізу, що підтверджують значущість і доцільність процесу формування готовності майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у ЗЗСО, а також визначених дослідницею педагогічних умов її забезпечення. Усе це в сукупності забезпечує обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та свідчить про їх достовірність.

Розроблена дисертанткою модель формування майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у ЗЗСО уможливлується на основі застосування органічно поєднаних методологічних підходів (*міждисциплінарного, цілісно-синергетичного, особистісно-розвивального соціокультурного, інтегрально-варіативного, компетентнісного*) та комплексу принципів (науковості, цілісності, синергетичності, систематичності й послідовності, природовідповідності, поліхудожності, єдності художньо-естетичного виховання у соціокультурному середовищі).

У моделі виокремлено цільовий, концептуальний, змістовий, процесуальний та результативний блоки, які відображають цілісний педагогічний процес формування готовності майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у ЗЗСО.

Характеризуючи наукову новизну виконаного дослідження, слід відзначити, що Жанною Леонідівною теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх учителів художньо-естетичного циклу у ЗВО з орієнтацією на профільне навчання учнів ЗЗСО; теоретично обґрунтовано структурні компоненти готовності майбутніх учителів художньо-естетичного

циклу до профільного навчання учнів у ЗЗСО та визначено критерії, показники та рівні; *уточнено* сутність поняття «професійна підготовка майбутніх учителів художньо-естетичного циклу», «готовність майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у ЗЗСО».

Практичне значення дослідження вбачаємо передовсім у розробленні й упровадженні у професійну підготовку майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у освітньому середовищі ЗЗСО навчальної програми з інтерактивного курсу «Методика організації профільної підготовки художньо-естетичного циклу в закладах середньої освіти» з навчально-методичною розробкою «Зошит для самостійних робіт з предмету художньо-естетичного циклу «Художня культура» та навчального посібника для роботи з учнями з особливими потребами «Журнал спостережень та планування роботи асистента вчителя закладів освіти з інклюзивною формою навчання».

Розроблені дисертанткою навчальні комплекси придатні для використання в освітньому процесі ЗВО, що здійснюють підготовку майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання в ЗЗСО – здобувачів освіти освітнього ступеню магістр галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізації 014.13 «Музичне мистецтво. Художня культура».

Матеріали навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів в ЗЗСО можуть бути використаними у їх професійній підготовці у ЗВО, педагогічними працівниками в ЗЗСО, психологами, асистентами учителів закладів освіти з інклюзивною формою навчання, системі підвищення кваліфікації та перекваліфікації педагогічних працівників та в інститутах післядипломної освіти педагогічних кадрів.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Рівненського

державного гуманітарного університету, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Дрогобицького державного педагогічного університету.

Матеріали, подані в додатках, загалом сприяють повноті сприймання основного тексту. Список використаних джерел, а також посилання на них у тексті дисертації здійснено здебільшого з дотриманням вимог.

Результати дослідження належним чином апробовані і впроваджені у практику підготовки майбутніх учителів художньо-естетичного циклу у ЗВО. Зокрема, основні положення і результати дисертаційної роботи доповідались і обговорювались на 4 міжнародних і всеукраїнських конференціях. Впровадженням охоплено декілька регіонів України, про що свідчать 4 довідки з вищих педагогічних закладів освіти. Є гарні перспективи для подальшого поширення отриманих результатів дослідження в освітянській практиці України.

Аналіз публікацій Ж.Л. Верьовкіної засвідчив їх відповідність вимогам до оприлюднення результатів кандидатського дослідження, зокрема, серед загальної кількості робіт: 17 наукових публікаціях автора, серед яких: 1 стаття в колективній монографії, 4 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 – у науковому періодичному зарубіжному виданні, 4 праці апробаційного характеру, 7 праць, які додатково відображають наукові результати дисертації.

Автореферат дисертації адекватно відображає зміст і результати виконаної дослідницької роботи. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Дисертантка справедливо зазначає, що здійснена нею теоретико-експериментальна робота не вичерпує досліджувану проблему і вважає за доцільним вивчення питання створення та обґрунтування дистанційної форми перепідготовки та підвищення кваліфікації учителів художньо-естетичного циклу до реалізації завдань профільної освіти. Уважаємо, що зазначені

Однак зазначимо, що висловленні нами зауваження не знижують наукової та практичної цінності дисертації Верьовкіної Жанни Леонідівни «Підготовка майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у закладах загальної середньої освіти»,

Дисертація є цілісним завершеним самостійним науковим дослідженням, спрямованим на виконання визначеної мети та структурованим згідно поставлених завдань. Автореферат дисертації детально відображає зміст та структуру дисертації, висвітлює основні ідеї та здобутки дослідника. Дисертація повністю відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (№567 від 24 липня 2013 р), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри початкової освіти,
природничих і математичних дисциплін
та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Д. Короленка

О. А. Федій

Підпис	
Засвідчую	
Ст.інспектор з кадрів	
відділу кадрів	Ольга Паляниця

